

Kognitív Poétika Kutatócsoport

SZTE Germán Filológiai Intézet

Konferenciafelhívás

Új perspektívák a detektívtörténet kutatásában

címmel a SZTE Germán Filológiai Intézetének Kognitív Poétika Kutatócsoportja
konferenciát szervez Szegeden, **2017. november 23-24-én**

Bár a detektívtörténet egy viszonylag merev sémára építkező műfaj, ahol mind a szereplők funkciói, mind a plot nagy mértékben kötött, ennek ellenére olyan sokoldalú szövegtípus, hogy a legkülönbözőbb irodalomelméleti megközelítések fedezték fel a maguk elméleti premisszáinak igazolását benne. Kedvelt témája volt a formalista-strukturalista elméleteknek, mivel a proppi funkciók hasonlóan egyértelműen rekonstruálhatók voltak benne, mint a népmesében. Ugyanilyen szívesen foglalkoztak vele szemiotikai megközelítésben, hiszen a detektív feladata, a nyomolvasás találó metaforája a jeleket értelmező interpretációs munkának. Kultúratudományos megközelítésben is fontos tanulságokat hordozott: a detektívtörténet cselekménye az (erkölcsi, jogi és episztemiológiai értelemben) felborult világrend visszaállításának története, ami jól példázza a modern ember gondolkodását, aki bízik az igazság megismerhetőségében és a világ rendjének helyreállíthatóságában. Kiemelt terepét képezte végül a posztmodern elméleteknek, amelyek a műfaj pszichológiai, metafizikai, filozófiai irányba történő kibővítésével, ill. felbontásának lehetőségeivel és okaival foglalkoztak.

Konferenciánkon a detektívtörténetet az egyik legújabb irodalomelméleti irányzat, a kognitív poétika szemszögéből szeretnénk újra nagyító alá venni. A kognitív irodalomtudomány egyik alapelve, mely tekintetében ma már konszenzus van a

kutatók körében, hogy a fiktív történetek olvasása során a Theory of mind, más néven mentalizációs képességünket nagy mértékben használjuk, hiszen a történetek szereplőit ugyanolyan módon értjük meg, ahogy valós embertársainkat is: cselekedeteikből következtetünk elmeállapotaikra. A detektívtörténet ezt a képességünket különösen nagy mértékben igénybe veszi, hiszen a bűnügyi történet egyik alapeleme a megtévesztés: míg a szereplők igyekeznek megtéveszteni a detektívet és egymást, hogy leplezzék bűnösségüket, addig a szöveg igyekszik megtéveszteni olvasóját, bizonyos információkat visszatart, míg másokat egy adott logika alapján közvetít, hogy minél erőteljesebben bevonja az olvasót a rejtvényfejtés munkájába. A kognitív elméletek másik terepe a szeriális detektívtörténeteknek a befogadásra gyakorolt módosító hatása. Az olvasó a számára ismert, visszatérő szereplők és helyszínek, valamint az egymást keresztező cselekményszálak megértésekor sajátos befogadói stratégiákkal él, nem csak világokat, hanem hálózatszerű, ill. egymást metsző vagy átfedő univerzumokat épít.

A konferenciára olyan előadásokat várunk, melyek a detektívtörténetet kognitív poétikai szemszögből közelíti meg, és annak az elmeolvasással, metareprezentációval, narrációval (megbízható versus megbízhatatlan elbeszélő), információközvetítéssel, figyelemirányítással kapcsolatos aspektusait dolgozza ki. A konferencián elhangzó előadásokat egy tematikus kötetben publikáljuk.

Jelentkezéseket **július 15-ig** várunk.

Érdeklődni a következő email-címen lehet: **krimidetektiv@gmail.com**

Dr. Horváth Márta

Dr. Szabó Erzsébet